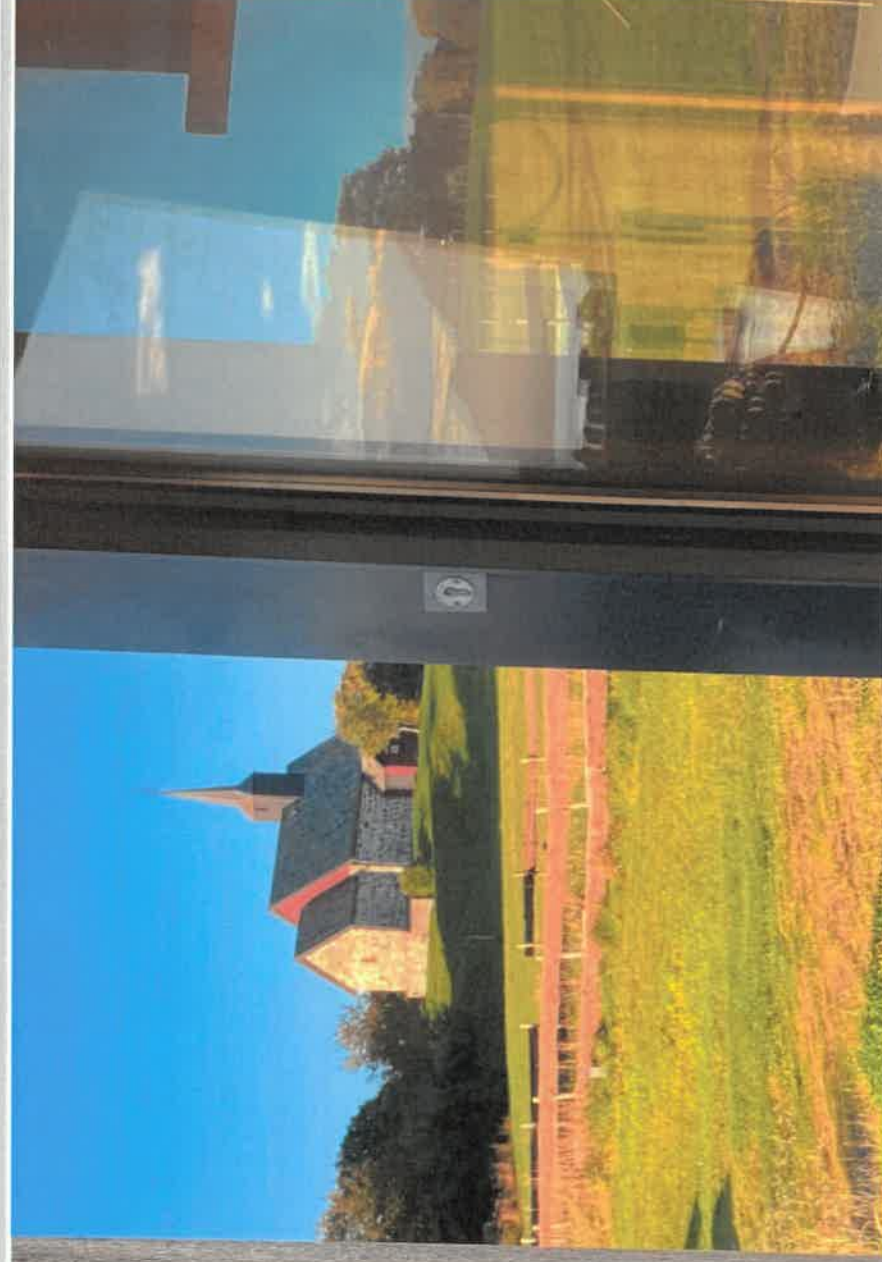

HANDLINGSPLAN 2023

Regionalt pilegrimssenter Smøla

Det bør en pilegrim i oss alle

4. september 2023

Innhold

Introduksjon og ambisjon	3
Overordnede strategier og mål	3
Statlig strategi for pilegrimsferd	3
Visjon og mål nasjonalt pilegrimssenter	4
Langtidsstrategien – veien fram mot 2037	5
Fylkestrategier i Møre og Romsdal og Trøndelag	8
Nordmørmusea – formål og samfunnsoppdrag	8
Mandat RPS Smøla	9
Organisasjon	10
Fra prosjekt til drift	10
Driftsmodell	11
Mål og tiltak RPS Smøla	11
Hvordan nå målene?	11
Overordna ønska resultat for 2023	11
Tiltak med ønska resultat 2023	12
Budsjett 2023	18

Pilegrimm er et instrument for å spørre, ikke for å svare.

(Seyran Ates, 2023)

Introduksjon og ambisjon

Det er lagt ned stor innsats for å løfte Kystpilegrimsleia som satsing. I 2018 ble den offisielt åpnet og leia fungerer godt på mange vis. En ferdelsevaluering for strekningene i Møre og Romsdal og Trøndelag bekrefter dette. Anne May Waage stod for evalueringen som ble gjennomført sist år, og vi ser at reisen lar seg helt fint gjennomføre, men her er også forbedringspunkter både fysisk og digitalt. Dette tar vi med som grunnlag i det videre arbeidet. I fjor gikk RPS Smøla over fra prosjekt til drift. Herfra skal vi bygge videre. Menneskene er den viktigste ressursen langs leia. Sammen skal vi få til nyskaping og verdiskaping basert på lokale fortrinn, naturkvaliteter og kulturhistorie. Kunsten blir å være i stand til å velge og fokusere, satsingen er bred og alt er mulig.

Pilegrimsaktiviteten er økende viser statistikk fra Nasjonalt Pilegrimssenter. Flere og flere søker seg inn i denne formen for ferdsl. I Norge er det en særlig økning blant nordmenn.

«Pilegrim» binder oss globalt sammen i tid og rom med menneskelig søken som fellesnevner. Sammen skal vi forme «pilegrimsarkitekturen» som berører og som åpner det indre i møte med det ytre, i natur og kultur. Vi kan se for oss ei lei og ei ferdssåre det gror frodig og mangfoldig rundt og langsetter. Kystpilegrimsleia binder sammen og skaper helhet, i dette ligger det et stort og spennende potensiale på tvers av kommune- og fylkesgrenser med en bredde av aktører og satsinger.

Denne handlingsplanen er i henhold til Langtidsplanen for pilegrimssatsingen, «Veien fram mot 2037 og rammeavtalen mellom NPS og RPS. Den tar utgangspunkt i at Kystpilegrimsleia er åpen og tilgjengelig året rundt.

Overordnede strategier og mål

Statlig strategi for pilegrimsferd

Pilegrimssatsingen bygger på en bred toppolitisk enighet fastsatt i «Strategi for pilegrimssatsing» fra 2012. Den skal bidra til å fornye pilegrimstradisjonen. Innledningsvis i strategien står dette:

PILEGRIMSLEDEN-VEI FOR VERDIFULL VANDRING

Denne strategien er båret av en visjon for pilegrimsledene i Norge og for vandringen på dem. Pilegrimsledene skal være gode veier å gå gjennom norsk natur og kultur, preget av verdier som er grunnleggende for menneskets eksistens og som åpner for en indre vandring. Strategien skal bidra til at flere mennesker fra inn- og utland går på kortere eller lengre strekninger av disse pilegrimsledene.

Ordlyden er preget av landvandring, men er like gyldig for Kystpilegrimsleia som den gangen ikke var løftet opp. Vi skal arbeide under samme visjon, både til lands og til vanns. Det er nevnt et behov for revidering og revitalisering av strategien, det er gått 10 år siden den ble signert.

Visjon og mål nasjonalt pilegrimssenter

Overordnet mål for strategien:

Pilegrimsleden skal gi mulighet for vandring gjennom et landskap som er rikt på natur-, kulturarv- og kulturopplevelser. Den skal tas vare på som en viktig del av den europeiske kulturarven og gi et unikt møte med norsk natur, kulturminner, kultur, tro og mennesker. Strategien skal bidra til verdiskaping og positiv utvikling langs leden gjennom økt bruk av den. Pilegrimssatsingen skal innrettes slik at den bidrar til å oppfylle sentrale målsettinger på en rekke samfunnsområder.

For å fremme hovedmålet skal vi fremme materiell og immateriell verdiskaping gjennom særlig å vektlegge:

1. **Miljø**, gjennom å formidle kjennskap til og ivaretagelse av den natur og det landskap som preger områdene leden/leia går gjennom
2. **Næring**, gjennom å tilrettelegge for og arbeide for at det skapes tilbud langs leden som muliggjør vandring og reiseliv, som steder for overnatting og bespisning, tilbud om gruppevandring m.m.
3. **Kirke**, gjennom å gi bidrag til at kristen tro og tradisjon forblir viktige kilder for menneskers identitet og tilhørighet.
4. **Kultur**, gjennom å formidle historie og kulturminner som har formet og preger kulturlandskap leden og leia går gjennom.

Strategiske veivalg:

Med sikte på å klargjøre retningen for det videre arbeidet med å utvikle pilegrimstradisjonene i Norge gjøres følgende veivalg:

- KULTURMINNE-OG NATURFAGLIG FORANKRING

Det skal være en tydelig kulturminne-, natur- og landskapsfaglig forankring av trasevalg og vedlikehold av pilegrimsleden, samt et organisert og godt samarbeid med berørte grunneiere.

- NÆRINGSUTVIKLING

Pilegrimssatsingen skal støtte opp om bærekraftig reiseliv, lokal matproduksjon og -foredling.

- KIRKELIG FORANKRING

Fornyselsen av pilegrimstradisjonen skal fortsatt ha en tydelig kirkelig forankring og samtidig ha en åpenhet som inkluderer ulike interesser og

motivasjoner.

- **OLAVSARVEN**

Pilegrimssatsingen skal ha hovedfokus på de godkjente pilegrimsledene som har Nidaros som mål og være forankret i Olavsarven. Satsingen kan også omfatte fornyelse av andre leder og pilegrimstradisjoner som er under utvikling.

Ambisjoner, målsettinger og tiltak

Den statlige pilegrimssatsingen skal bidra til formidling av pilegrimstradisjon, kulturminner, kulturarv, natur og landskap, friluftsliv og fysisk aktivitet, utvikling av næringsvirksomhet, bærekraftig reiseliv og levedyktige distrikter langs ledene. Det skal være en ambisjon å få flere til å gå - både lokale vandrere og de som går over lengre strekninger. Pilegrimsleden i den enkelte kommune skal være et aktivum i lokalsamfunnet og i stadig bruk av grupper og enkeltpersoner. Målet er å utvikle pilegrimsledens potensial som et nasjonalt og internasjonalt reiselivsprodukt. Denne strategien skal motivere til og begrunne tiltak i regi av en rekke ulike instanser og innenfor ulike forvaltningsområder. I det følgende gjøres rede for områder som er særlig aktuelle med tanke på statlig organisering og ansvar.

Lokal forankring av pilegrimssatsingen vil bidra til identitet, stolthet og ivaretagelse som gir lokalt eierskap til leden og de samfunnsmessige verdiene som den representerer. Gjennom bred involvering skal det stimuleres til lokale og private initiativ, og til et samspill mellom myndigheter, menigheter, skoler, frivillige lag og organisasjoner, lokale og regionale kulturinstitusjoner, næringsliv og grunneiere.

De regionale pilegrimssentrene vil ha som hovedoppgave å stimulere til, og veilede om pilegrimsvandring innen den region som senteret har ansvar for. Sentrene skal bygge nettverk mellom aktører som kommune, fylkeskommune, kirke, lokalt kulturliv og næringsliv. Sentrene vil også kunne tjene som en informasjonskilde for kommunene i deres arbeid med å ivareta leia, og for næringslivsaktører knyttet til pilegrimsleia.

Langtidsstrategien – veien fram mot 2037

«Pilegrimsledene bindes sammen av natur- og kulturminner knyttet til middelalderen og Olavstradisjonen. Pilegrimsledene støtter dermed opp om utviklingen av et bærekraftig reiseliv gjennom økt verdiskaping, produktivitet og flere levedyktige distrikter.»

Kilde: Stortingsmelding 19, «Opplev Norge - unikt og eventyrlig»

Fra langtidsplanen 2020-2037 vil vi spesielt trekke fram dette som viktig grunnlag i handlingsplanen for RPS Smøla:

VISJON: Pilegrimsleden – en reise som berører

AMBISJON: Pilegrimsleden - St. Olavsveiene til Trondheim skal være en av de viktigste pilegrimsrutene i Europa og en kjent og ettertraktet opplevelse i Norge.

MÅL: I et langsiktig perspektiv er målene for utvikling av pilegrimsledene i Norge at de:

- formidler vår historiske, kulturelle og åndelige kulturarv med et bredt spekter av gode opplevelsestilbud
- har solid forankring både lokalt, regionalt og nasjonalt og bidrar til verdiskaping lokalt
- etableres med grunnlag i forutsigbare rammer som muliggjør satsinger i tråd med pilegrimsaktivitetens vekst og utvikling
- fremstår som attraktive reiser og helhetlige opplevelser, med bærekraftige og klimanøytrale avtrykk
- er inkluderende, lett tilgjengelige og tydelig kommunisert
- gir rom og rammer for ro, refleksjon og ettertanke
- utvikler statusen som europeisk kulturvei
- er en attraktiv og aktuell partner i internasjonale prosjekt

For å sikre pilegrimssatsingen er det koordinerende oppdraget særs viktig å vektlegge. Det er i hovedsak tre områder hvor det forutsettes nasjonal koordinering for at satsingen skal kunne videreutvikles:

- Mange interessenter med ulike roller, forventninger og ressurser
- Lokalt og regionalt engasjement og eierskap
- Forpliktelser overfor Europarådets utvidede delavtale om kulturtruer, hvor Norge har vært medlem siden 2011

«Videre må det regionale pilegrimsleddet styrkes med bærekraftig økonomi for å kunne håndtere veksten av aktiviteten. Pilegrimsledene må differensieres ut fra lokale og regionale målsettinger, finansieringsmuligheter, kapasitetspotensiale og tilgjengelighet.»

Kommentar: Vi er ikke i tråd med opptrappingsplan i Langtidsstrategien som skulle yte RPS Smøla (og øvrige RPS langs leia) kr 1 200 000 per år i tilskudd. I 2023 er tilskuddet på kr 475 000, kr 25 000 mer enn i 2022. 2022 var definert som året der opptrappingsplanen skulle være fullført. Det er grunn til å ta tak i dette avviket i 2023, det vil kreve politisk lobbyarbeid. Om ikke statstilskuddet kommer på plass etter plan, er det ikke lenger en statlig satsing på Kystpilegrimsleia, slik det ble definert i Langtidsstrategien.

I oppdragsbrevet fra departementet står det at de regionale sentrene skal «formidle informasjon og veiledning om pilegrimsferd, arrangere fellesvandring og bidra til utvikling av veien og vandringen i sin region». Det regionale arbeidet skal bidra til fornyelse og utvikling av pilegrimstradisjonen i Norge, utvikle leden kvalitativt og kvantitativt og være en informator, pådriver og veileder for de kommunene som ligger i regionen.

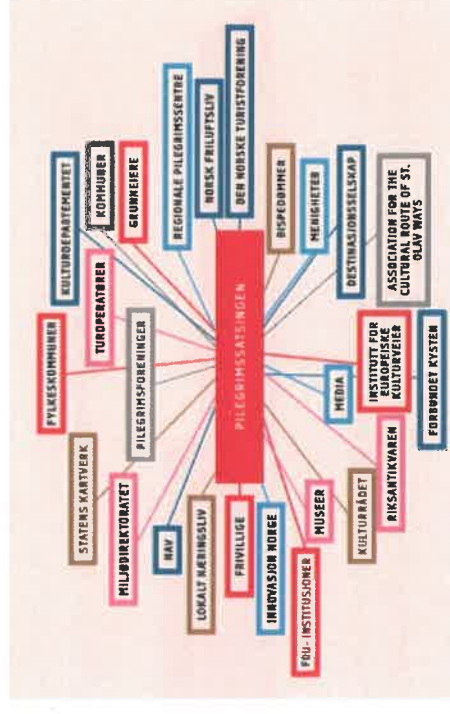

Fig 1: Aktørkart nasjonal pilegrimssatsing Kilde: Veien fram mar 2037

Om Kystpilegrimsleia står dette spesielt nevnt:

«Kystpilegrimsleia ble godkjent i 2017 etter flere år med prosjektsamarbeid mellom Riksantikvaren og fylkeskommunene langs kysten fra Egersund til Trondheim. Etter godkjenningen ble det opprettet et organisasjonsprosjekt for å utvikle en drifts- og finansieringsmodell. Prosjektet ble avsluttet pr 31.12.19. Målet er å utvikle, forankre og etablere en permanent driftsmodell for Kystpilegrimsleia. Pilegrimsopplevelser gjennom Kystpilegrimsleia representerer noe nytt innen vår tids pilegrimsarbeid, hvor vi tradisjonelt tenker vandringsruter. Det er grunn til å tro at kystleia fra gammelt av var en av de mest brukte ferdssårene til og fra Nidaros, og at mange pilegrimer selte og rodde på sin ferd mot helligmålet.

En revitalisering av denne tradisjonen vil bidra til et spennende mangfold for dagens pilegrimer, og legge til rette for opplevelser for nye brukergrupper. Kysten er rik på historie og kulturminner, og gjennom arbeidet med Kystpilegrimsleia etableres det en sammenhengende reise mellom kulturminner og helligsteder via nøkkelpunkt på ferden mot Trondheim. Et pilegrimstilbud langs kysten er også et viktig tiltak for å utvide sesongen for pilegrimsreiser til Nidaros. Vær- og føreforhold over fjellområdene i innlandet begrenser sesongen. Langs kysten kan det være åpent og tilgjengelig året rundt. Vi opplever at pilegrimer er innom her på RPS Smøla midt på vinteren. I middelalderen valfartet både norske og utenlandske pilegrimer langs kystleia til Nidaros. Det var raskere og ferdet i båt enn på land, og langs hele kysten fant man spor etter Olav, både som viking og helgen. Kystpilegrimsleia byr på mange og store kontraster. Havet i storm og stille. Voldsomme krefter. Stupbratte fjellsider i frådende skumsprøyt. Lune vikar med blankslitte svaberg. Det barske og spektakulære. Stille susing og mjuke bølgeskulp. Overnattingstilbudet er variert fra hotell til gårdsovernatting og campingplasser. Leden er delvis merket men per i dag fullt farbar.

Å innarbeide bærekraftsprinsipper for arbeidet står nevnt som viktig tiltak for pilegrimsledene.

Vi er nå inne i fase II (2022-2027) av langtidsstrategien:

Vi skal øke bruken av pilegrimsleden til et volum som gir grunnlag for bærekraftig næringsutvikling:

- Systematisk oppbygging av kapasitet og kvalitet på overnattingstilbudet langs leden gjennom å bygge robuste nettverk av kommersielle næringsaktører
- Samhandle med kommuner og fylker om økt næringsutvikling i tilknytning til pilegrimsleden
- Sikre god standard på skilting, merking og tilrettelegging av den fysiske leden
- Kontinuerlig utvikling av markedsføringstiltak, med blant annet digitale løsninger for turplanlegging og informasjonsformidling
- Utvikle gode verktøy for måling av den totale bruken av pilegrimsleden, og utarbeide statistikk som grunnlag for rapportering av bærekraft og verdiskapning
- Bevare den kirkelige forankringen, fornye pilegrimstradisjonen og være åpen og inkluderende for mennesker med ulik tro, kultur, tradisjon og motivasjon.
- Øke antallet åpne kirker langs leden
- Bygge en tydelig profil som pilegrimsmål for mennesker i dag
- Tilrettelegge for utsending og mottak av pilegrimer i kirker langs leden.

- Samarbeide med fagmiljøer i og i tilknytning til kirken om fornying av pilegrimstradisjonen.
- Fremme helligstedet som et sted for alle pilegrimer og skape dialog mellom verdens trossamfunn.

Det er videre satt opp flere mål med tiltak knytta til pilarene i pilegrimssatsingen, uten at vi her kan referere til alt det. Det vil likevel ligge til grunn for arbeidet til RPS Smøla. Viser til dokumentet «Veien fram mot 2037 – Langtidsplan 2020-2037».

Fylkesstrategier i Møre og Romsdal og Trøndelag

I tråd med aktørkartet i den statlige pilegrimssatsingen, har fylkeskommunen tatt en aktiv tilretteleggerrolle som rådgivende og økonomisk part. I både Trøndelag og Møre- og Romsdal fylkeskommuner sine fylkesstrategier er det prioriterte satsingsområder som understøtter utviklingen av historiske ferdselsårer, nærings- og kulturutvikling i tråd med pilegrimsarbeidet. Det vil være av stor prioritet å gripe muligheter i samarbeid med fylkeskommunene. Dette bidrar til en utviklingsøkonomi vi ellers ikke har tilgang til gjennom rammene slik de er nå.

Viser for øvrig til fylkesstrategier for fylkeskommunene for mer detaljer. RPS Smøla er som flere andre RPS i Trøndelag, involvert i Trøndelag fylkeskommunes strategikutvikling, med tanke på forankring av pilegrimssatsingen.

Nordmørmusea – formål og samfunnsoppdrag

Fra Musea i samfunnet — Tillit, ting og tid (Meld. St. 23 (2020–2021): «Kulturdepartementet vil framover legge vekt på at arbeid i nettverk, og andre former for samhandling, medvirker til mer koordinert samlingsutvikling. Målet er at arbeidet som musea i det nasjonale museumsnettverket samla sett gjør gjennom samlingsarbeidet, er dekkende og balansert med tanke på mangfold og representativitet både lokalt, regionalt og nasjonalt.» Dette er uttrykk for det RPS Smøla og pilegrimssatsingen i stor grad skal bidra med.

Stiftelsen Nordmøre museums formål iflg. vedtektene § 2 er: «Gjennom dei ulike museumseiningane å aktivisere innbyggjarane i regionen, kartlegge, samle inn, dokumentere, ta vare på, gjere faglege undersøkingar, utvikle og formidle kunnskap om materielle og immaterielle kulturminne og kulturhistorie med særleg vekt på Nordmøre. Formidling til barn og unge skal vektleggast. Stiftelsen Nordmøre museum skal samarbeide med og knyte nettverk til andre som driv kulturell verksemd i samfunnet og yte museumsfagleg tenester etter strenge faglege krav til fylkeskommunen, kommunane, organisasjonar og privatpersonar så langt budsjett- og personalressurs gir rom (...)»

Å være pilegrim handler om å være underveis på vandring – med rom for refleksjon og tilknytning (fra nettsidene til Hålogalandsleia)

Mandat RPS Smøla

Vi skal bidra til at Kystpilegrimsleia, som en av de godkjente St. Olavsvegene til Trondheim, skal være en synlig og bærekraftig pilegrimslei i Norge.

De regionale sentrene er det operative leddet i nasjonale pilegrimssatsingen. For Kystpilegrimsleia er nøkkelstedene også en særegen og formalisert del av dette. RPS Smøla skal bidra til at Møre og Romsdal og Trøndelag blir synlig og attraktiv på det nasjonale og internasjonale pilegrimskartet. Dette gjøres gjennom et langsiktig og målrettet arbeid med utvikling av leias kvaliteter og muligheter. Arbeidet skal skje i tett dialog og samarbeid med nøkkelstedene og aktører som representerer de fire pilarene¹. Involvering og aktivisering av aktører langs leia er avgjørende for å skape god kraft i arbeidet. Det vil handle om å gå steg for steg og bygge et sterkt fundament. Kystpilegrimsleia skal inkludere lokalbefolkningen, frivillige organisasjoner, kirke, lokale næringsdrivende innen reiseliv, næringsliv, transport og attraksjoner som sine viktigste medspillere. Satsingen forventes å få både et historisk, kulturelt og åndelig faglig innhold, stimulere til økt fysisk aktivitet samt åpne nye muligheter for verdiskapning i et reiselivsmarked.

I tråd med nasjonal pilegrimsstrategi, relevante fylkesstrategier og museets samfunnsoppdrag, skal RPS være en aktiv bidragsyter til å oppnå ønskede resultater. Det overordnede målet for pilegrimssatsingen er å bidra til verdiskaping og utvikling langs Kystpilegrimsleia, basert på lokale fortrinn og stedlig natur og kultur. Vi skal sammen skape ei attraktiv lei som blir brukt av stadig flere. Vi innretter arbeidet etter målsettinger på samfunnsområdene miljø, næring, kirke, tro og livssyn og kultur. Bærekraft skal være en grunnleggende verdi i alt vi foretar oss, vi skal bidra til å innfri bærekraftmålene.

Vi skal sette pilegrimen og lokalsamfunnet i sentrum for arbeidet. Sammen skal vi forme en god helhet og sammenheng, forutsigbarhet og trygghet og legge til rette for bevegelse, inspirasjon og refleksjon. Vi vil foredle ei lei som fungerer i alt fra det enkle og spartanske til det mer eksklusive om du vil. Vi skal løfte kulturarven gjennom interessante historiske ferdselsårer. Kystpilegrimsleia består av båstrekninger, kollektivtransport, veier, stier og turløyper. Lokalt nærings- og kulturliv må trekkes inn i arbeidet både for å videreutvikle infrastruktur, skape nye opplevelser, formidle og vekke interesse for pilegrimstradisjoner og kulturminner – og slik sikre at Kystpilegrimsleia framstår som et tydelig og attraktivt valg for besøkende og innbyggere.

RPS- Smøla har, sammen med de tre andre sentrene langs leia, som hovedoppgave å sikre at Kystpilegrimsleia framstår som helhetlig og koordinert. Senteret skal bidra til å løfte pilegrim som fagområde. Vi skal arbeide i tråd med strategi for pilegrimssatsingen fra 2012 og langtidsplan og være et faglig støttepunkt for nøkkelstedene og bidra til nettverk og læring både regionalt og nasjonalt. Museet som arbeidsgiver har i oppgave å bidra til trygge organisatoriske og administrative rammer og forutsigbar drift, samt sikre en faglig sammenheng mellom pilegrim og de andre områdene som museet formidler.

¹ De 4 pilarene i pilegrimssatsingen: Natur, kultur, «kirke, tro og livssyn», næring.

Organisasjon

+++

Det er et mangslungen organisasjonsbilde for RPS Smøla. Herunder er forsøk på å strukturere bildet, dette som et forslag til visualisering av organisering og aktører i arbeidet. Den nasjonale Pilegrimssatsingen er ulikt organisert, mest vanlig gjennom kommuner eller museer. RPS Smøla er lagt til Nordmørmusea som arbeidsgiver. Det er som vist over mange paraplyer over arbeidet.

Fra prosjekt til drift

I 2022 gikk RPS Smøla over fra prosjektfase til drift. Fram til 15. september var den nye faste stillingen fulgt opp av daglig leder på Kvernes Gamle Bygdemuseum, Berit Johanne Vorpbuht. Hun tok seg av det mest nødvendige i driften av RPS i påvente av at ny daglig leder skulle komme på plass. I prosjektfasen ble det etablert en styringsgruppe bestående av representanter for pilarene og fylkeskommunene, her deltok: Jarle Sanden (konst. dir Nordmøre museum) - styreleder, Thorbjørn Dahle (Indre Fosen kommune) - nestleder, Ingvil Eilertsen Grimstad (Musea på Sunnmøre), Ingeborg Midttømme (biskop Nidaros bispedømme), Gunnhild Kristiansen (KF Smøla kommune), Petra Sesak (Trøndelag reiseliv), Elin K. Lorentzen (M og R fylkeskommune), Arnhild Opdahl (Trl. fylkeskommune). Prosjektleder Audhild Mork var sekretær.

John?

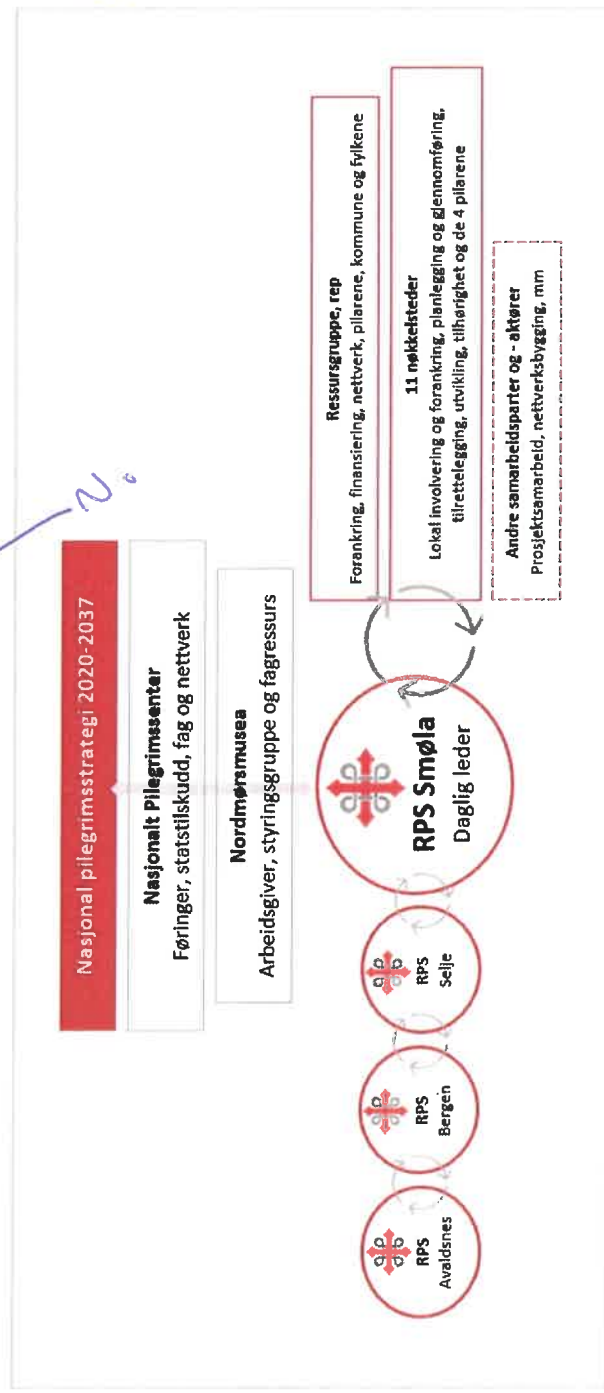

Fig 2: Organisasjonskart RPS Smøla 2023

Driftsmodell

Viser til figur 2 over, som beskriver myndighet, koblinger og linjer for RPS Smøla. I tråd med planer skal det etableres en ressursgruppe for RPS Smøla både med tanke på forankring og støtte og spreddeffekt i arbeidet med KPL. Dette er under arbeid og kommer på plass så snart alle forespurte har behandlet forespørselen. Forslag til ressursgruppe: 1 rep fra hver av fylkene, 1 rep fra kommunene, 1 rep fra kommune, 1 rep fra nøkkelsted, 1 rep fra bispedømme i en av FK (kirke), 2 rep fra Visitselskapene (næring/synlighet), 1 rep fra friluftsansasjoner (natur), 1 rep fra museene (kultur), ev andre?

Mål og tiltak RPS Smøla

Kystpilegrimssatsingen som strekker seg gjennom to fylker er et stort og omfangsrikt oppdrag og mandat både geografisk og tematisk. Arbeidet har en bred inngang og angår flere sentrale samfunnsområder. Kunsten vil være å samle og koordinere kreftene på en slik måte at vi får framdrift, løfter og skaper noe som innfrir forventninger og gir reelle verdier og effekter for pilegrimsreiser og lokalsamfunnene langs kysten.

Hvordan nå målene?

Vi vil ta i bruk ulike prosessmetodikker og verktøy som trygger veien til ønska resultat. Prosessplanlegging vil bli en viktig del av arbeidet for daglig leder. I dette inngår metoder som fremmer samhandling på tvers, ulike analyseverktøy for å kartlegge aktører, risiko, interesser, mm. Det vil være viktig med involvering og medvirkning. Dette er et stort samskappingsprosjekt, der forankring og lokalt engasjement er avgjørende. Like fullt er det viktig å koble det lokale til det regionale, nasjonale og internasjonale. Daglig leder har en sentral koordinatør- og hjelperrolle. Kulturbbygging og godt fellesskap vil være viktige kjerneverdier i arbeidet.

Overordna ønska resultat for 2023

(forslag) Det er økt interesse og trafikk langs Kystpilegrimsleia og flere næringsaktører har fått øynene opp for- og ønsker å ta del i satsinga. Vi har gode utviklingsprosjekter på gang som vil fremme KPL som en attraktiv og historisk ferdselsåre. Det er lagt gode kort- og langtidsplaner lokalt og regionalt. Nøkkelstedene kjenner seg som en viktig del av leia og vet godt hva som finnes av tilbud og tjenester langs strekningen. Flokken langs leia utgjør et varmt og godt fellesskap som brenner for en kvalitetsfull utvikling av leia.

Tiltak med ønska resultat 2023

MÅL 1: RPS for Møre og Romsdal og Trøndelag skal være et koordinerende ledd for de 11 nøkkelstedene på strekningen gjennom begge fylkene. Vi skal kontinuerlig bidra til å bygge, styrke og utvikle laget og leia.

Pilar	TILTAK	Ønska resultat	Tid	Ansvar
Natur, kultur, næring, kirke (alle)	Nøkkelstedstreff på Teams – 1 pr/mnd (utenom juli/aug.) Nøkkelstedstreff fysisk - 2 pr/år – kvalitetsfokus på leia, erfaringsutveksling, kompetansebygging.	Det er godt oppmøte og vi er kjente med nøkkelstedene og hverandre. Det er tillitsfull og åpen delingskultur. Vi har fokus på læring og utvikling.	2023	Daglig leder/nøkkelstedene
Alle	Bistå nøkkelsteder som ikke har etablert nøkkelstedsgrupper med rep fra alle 4 pilarer. Inspirere til gode og virksomme strukturer lokalt.	Alle nøkkelsteder har velfungerende grupper som representerer god og relevant bredde til det beste for utviklingen av pilegrimsarbeidet.	2023	Daglig leder/nøkkelstedet
Alle	Gjennomføre prosjekt «Bygge, styrke og utvikle laget og leia» (tilskudd MR FK). Kompetanse og fellesskap, bruke/ lære bruk av konkrete prosessverktøy for samhandling på tvers. Fokus på kvalitet, bredde og helårsbruk. Fortsette arbeidet med merking og skilting, også i byene.	Vi har fornet kort- og langtidplaner for leia og nøkkelstedene, med konkrete planer for både materielle og immaterielle tiltak. Vi kjenner inspirasjon og glede i fellesskapet. Vi har gjennomført vandreveksteder og kartlagt behov for skilting og merking til lands og langs sjøen.	2023	Daglig leder/prosjektgruppe/nøkkelstedene
Alle	Etablering av kommunikasjonsformer som fremmer samarbeid og deling.	Vi har dannet et digitalt fellesskap som et tatt i bruk og fungerer som dialog- og delingssted i hverdagen.	Mars	Daglig leder
Alle	Vektlegge rollen som koordinator, hjelper og tilstedeværende for alle nøkkelstedene (inkl. Valldal).	Alle nøkkelsteder kjenner seg som en likeverdig del av leia. De opplever å få støtte og hjelp i arbeidet og at felles tematikker tas tak i og avklares.	2023→	Daglig leder/nøkkelsteder
alle	Utforske og fremme fellesløsning for lokale pilegrimsgulder, sikre lik tilgang og kvalitet på hele strekningen.	Vi har kartlagt muligheter for felles finansiering av 2 sommerguider for 4 uker på alle nøkkelsteder. Vi har sett på - og kommet med forslag til opplæringsmoduler.	2023	Daglig leder/RPS KPL

alle	Befaringsstur til alle nøkkelsteder for å bli godt kjent med leia og nøkkelstedsgruppene.	Alle nøkkelsteder har hatt befaringsbesøk dette året. Dette har stimulert til økt aktivitet og økt bredde i nøkkelstedsgruppene. Daglig leder kjenner leia og nøkkelstedene godt, dette er en styrke for samarbeid, samhandling og markedsføring.	Innen utgangen av juni	Daglig leder
alle	Få på plass en ressursgruppe for RPS Smøla. Denne skal representere de 4 pilarene, fylkeskommunene, et nøkkelsted og vertskommunen.	Det er etablert en ressursgruppe for RPS. Det er utarbeidet mandat og gruppa har hatt 2 møter dette året og utgjør en god kraft og bredderessurs i arbeidet.	2023	Daglig leder/ressursgruppa
Alle	Inspirere til etablering av frivillige pilegrimsgrupper der det ikke er etablert.	Det registreres minst 1 forening i Brønnøysundregistrene som har som formål å fremme lokalt pilegrimsarbeid.	2023	Daglig leder/nøkkelstedene
Kirke	Flere åpne kirker	Det er minst to kirker langs leia som har utvidet åpningstidene for å gi økt tilgang.	2023 →	Kirken/nøkkelsted
Næringsliv	Bidra til å etablere flere og varierte overnattingsmuligheter langs leia.	Det er sertifisert 3 nye overnattingssteder langs leia. Dette er både herberge og hotell. Det gis gode rabatter til pilegrimer.	2023	Daglig leder/nøkkelsteder/prosjekt
Næringsliv	Stimulere til kapasitet og kvalitet på overnattingsstedene. Inspirere til pilegrimsfokus/tilbud og fremme bruk av lokale ressurser/ eks lokal mat på menyen.	Overnattingssteder bidrar med innhold og synliggjøring av KPL.	2023 →	Daglig leder/nøkkelstedene/prosjekt
Næringsliv	Starte arbeid med etablering av bedriftsnettverk	Det er valgt ut næringsaktører fra hvert nøkkelsted eller langs leia som ønsker å være med å etablere et bedriftsnettverk for Kystpilegrimsleia.	2023	Daglig leder/nøkkelstedene/prosjekt
Alle	Gjennomføre ny runde med besøk i kommunestyrene på nøkkelstedene. I hovedsak starter dette arbeidet etter valget i høst. Fokus på bredden og KPL som verktøy for lokal verdiskaping, nærings- og samfunnsutvikling.	RPS Smøla har startet runden med forankring i kommunestyrene. Først ute er vertskommunen Smøla. Det er gjennomført miniverksteder for å involvere og koble pilegrimssatsingen til lokalt planverk. Det er lagt en besøksplan for alle resterende kommuner. Vi har kommet i gang med kommuneavtaler.	2023 →	Daglig leder/nøkkelstedene
Alle	Nøkkelstedskommunene holdes godt orientert om leia og arbeider som skjer langs hele strekningen, i begge fylkene.	Rapport og handlingsplan er lagt fram for politisk orientering i kommunene.	2023 →	Nøkkelstedene

Kirke, livssyn, natur, natur	Fremme helligsteder og stillerom langs leia. Se på tradisjonen for kvilebuer i kombinasjon med kontemplasjon. (Kombinasjon kunst, arkitektur, tradisjonshåndverk, kultur, meditasjon, hvile – del av pilegrimsarkitektur som berører)	Vi har undersøkt historiens kvilebuer og helligrom, og startet en skisse til mulig utviklingsprosjekt langs leia. Dette er en del av kunst- og kulturarvbasert fornyelse av pilegrimstradisjonen.	2023 →	Daglig leder, ressursgruppen, fylkeskommunene, kirken, museer, universitet, Riksantikvaren, mfl.
Alle	Det gjennomføres en enkel digital spørreundersøkelse med tanke på evaluering, status og framtidsmuligheter på nøkkelstedene.	Vi har fått oversikt over muligheter og utfordringer på nøkkelstedene. Dette tas med som grunnlag i planer videre.	Des 2023	Daglig leder

MÅL 2: RPS for Møre og Romsdal og Trøndelag skal være pådriver, og bidra til å kvalitetssikre den sammenhengende pilegrimsreisa sammen med Nasjonalt pilegrimssenter og andre regionale pilegrimssentra.

PILAR	Tiltak	Ønska resultat	Tid	Ansvar
Natur, kultur, næring, kirke (alle)	Delta aktivt/bidra i møter med øvrige RPS og NPS. Fremme forslag og tiltak i tråd med behov, dialog og aktivitet i ressursgruppe og nøkkelsteder for RPS Smøla. Eks: - Utvikle fysiske og digitale guidejenester av lik kvalitet i ledene. - Oppdatere og finne gode løsninger på pilegrimsstatistikken - Markedsføring og synlighet	Vi har løftet fram og er i gang med gjennomføring av flere materielle og immaterielle fellestiltak som styrker kvaliteten, sammenhengen og synligheten i leia. Vi har drøftet og utarbeidet et bedre system for rapportering av pilegrimstrafikken. Dette inngår blant annet som punkt i sertifisering av overnattingsbedrifter.	2023	NPS/RPS
Alle	Holde god og jevn kontakt med RPS'ene langs leia. Vi skal arbeide fram prosjekter og tiltak til det beste for kvalitet og flyt langs leia. Eksempler er: - Undersøke mulighet for ett felles og fylkesoverskridende reisekort for pilegrimer. - Lage utviklingsplan for leia som historisk ferdselsåre, inkl. bruk av veteranbåt. - Samkjøre og utvikle arrangementer og vandringer/ferdsel. - Kommunikasjon og markedsføring	Vi har møter ca. hver 14. dag gjennom arbeidsåret. Vi har konkrete prosjekter på gang som vil styrke kvalitet og logistikk langs leia. Sammen skaper vi økt interesse for reiser langs Kystpilegrimsleia. Vi bygger fellesskap mellom alle nøkkelstedene langs leia, blant annet gjennom fysisk arrangement og et digitalt forum 1 gang per år.	2023	RPS'ene

Alle	Faste møter med Trøndelag FK og Møre og Romsdal fylkeskommune, samt Smøla kommune.	RPS holder tett og god kontakt med fylkeskommunene og vertskommunen og vi er gjensidig oppdaterte på behov og satsinger. Prosjektutvikling er en del av dialogen. Dialogmøte knytta til samarbeidsavtalen ble gjennomført innen 1. juli.	2023	Daglig leder/FK'ene
Alle	Starte planlegging av Nasjonaljubileet. <i>1030 -> 2030</i> <i>Norg i 1000 år</i>	RPS Smøla har initiert/deltatt på møter vedr Nasjonaljubileet. Jubileet er lagt inn i planer for RPS'ene og nøkkelstedene. Vi har konkretisert flere tiltak og vi er del av en felles koordinert plan for markering langs leia.	2023 →	NPS/RPS'er KPL/fylkeskommunene
Alle	Arrangere felles pilegrimsreiser for nettverket.	Alle 4 RPS langs leia har i fellesskap arrangert pilegrimsferd både til lands og til vanns. I år fokuserte vi på turer for nettverket for å bli kjent med leia og utforske kvaliteter og forbedringspotensiale.	2023 →	RPS langs KPL
Alle	Tegne medlemskap i europeiske kulturveier og St. Olav Ways	Vi er del av nettverket Europeiske kulturveier og ST. Olavs Ways, dette beriker tilhørighet til pilegrimstradisjonen og utvider pilegrimsnettverket.	Juni 2023	Daglig leder

MÅL 3: Vi skal arbeide helhetlig og bevisst med alle 4 bærekraftdimensjonene og særlig koble dette til utvikling og tydeliggjøring av leia som historisk ferdssåre.

PILAR	Tiltak	Ønska resultat	Frist	Ansvar
Natur, kultur, næring, kirke (alle)	Helhetlig fokus på bærekraft og kvalitet skal være en premissgiver for valg og utførelse. Dette er verdier som styrer i retning av det som varer og tar vare på.	Gjennom god og bred involvering har vi utviklet kriteriesett for å tydeliggjøre, bevisstgjøre og lette bærekraftarbeidet i Kystpilegrimsleia.	2023 →	Daglig leder/ RPS og NPS/nøkkelstedene
Alle	Utarbeide forslag til prosjekt som fremmer KPL som historisk ferdssåre. Dette i fellesskap med museer fra regionene eksempelvis Viti og båtbyggermiljøene ved Husasnotra og Museet Kystens Arv, og andre relevante aktører, slik som fylkeskommunene og friluftsråd.	Vi har gjennomført oppstartsmøter og skissert prosjektet «Ro pilegrim» og aktuelle roløyper, der bruk av tradisjonsbåter inngår. Vi har fått oversikt over aktører og veteranbåtmiljø som har interesse av å	2023 →	Daglig leder, relevante museer og Husasnotra/ mfl.

ARNFINN

Natur og miljø	Vi ser nærmere på om det kan være aktuelt å bygge kavlvveg langs KPL, på utvalgt(e) sted(er).	bidra i arbeidet med KPL. Vi har grunnlag for å søke midler og etablere prosjekt som fremmer historisk ferdsel til lands og til vanns på middelaldervis.	2023	Daglig leder/RPS i KPL, nøkkelsteder
Alle	Fremme miljøsertifiseringer hos aktører langs leia.	Vi har gjennomført informasjonsmøte om miljøsertifisering og delt informasjon i nettverket. Det er økt kunnskap om hva det innebærer og hvordan komme i gang.	2023	DL/nøkkelsteder/RPS'ene/museene/FK'ene
Alle	Utforske hva som kan være den mest bærekraftige «pilegrimsarkitekturen» langs leia.	Vi har utforsket hva vi legger i begrepet «pilegrimsarkitektur for en reise som berører». Vi har definert innhold som del av en helhetlig og troverdig bærekraftig utvikling av KPL.	2023 →	DL/nøkkelsteder flere

MÅL 4: Arbeide aktivt for å gjøre Kystpilegrimsleia kjent og synlig, internt knytta til leia RPS Smøla representerer og eksternt for hele leia.

Det er NPS sine nett- og facebooksider som i all hovedsak er markedsføringskanalene for Kystpilegrimsleia. Facebooksiden for RPS Smøla er i først og fremst for nettverket og lokale aktører langs leia. Felles markedsføring er spilt inn fra nøkkelstedene som viktig framover.

PILAR	Tiltak	Ønska resultat	Frist	Ansvar
Natur, kultur, næring, kirke (alle)	Gjennomføre film/fototur på utvalgt streknings langs leia	Kystpilegrimsleia får fokus i ulike medier og RPS langs KPL har nå tilgang til profesjonelle foto og filmsnutter som nå bidrar til å fremme interessen for leia.	Gjennomføres sommer/høst 2023	NPS i samarbeid med RPS.
Alle	Gjennomføre visningstur for nasjonal og internasjonal presse.	Kystpilegrimsleia har fått publisitet og oppmerksomhet i norsk og internasjonal presse. Vi merker en økt interesse for å ferdes langs KPL – hele året.	Gjennomføres august/september 2023	NPS i samarbeid med RPS og visitselskap.

Alle	Etablere god dialog med destinasjonsselskapene langs leia.	Det er gjennomført minst 3 møter i løpet av året der de 3 destinasjonsselskapene deltar. To Visitselskap er representert i ressursgruppa (hvert av fylkene). Vi har oppdatert og fristende informasjon på Fjord Norge og visitselskapene sine sider.	2023	Daglig leder/andre
Alle	Oppdatere og kvalitetssikre nettsidene som viser KPL i Møre og Romsdal og Trøndelag.	Det er gjennomført nettsideverksteder med alle nøkkelsteder. Vi har publisert turforslag og opplevelsespakker.	Vår 2023 Høst 2023	Daglig leder/nøkkelstedene
Alle	Skape synlighet og fremme Kystpilegrimsleia gjennom artikler, eksempler, filmsnutter, turforslag, pakketering mm. Fokus på helårspilegrimen.	RPS Smøla har publisert minst 4 artikler og turforslag på forsiden av NPS sine nettsider. Disse er også delt på SOME.	2023 →	Daglig leder/nøkkelsteder/NPS
Alle	Gå fra forprosjekt til pilot: Realisere prosjekt «Kunst, kultur og reiseliv» langs leia, i samarbeid med Operaen i Kristiansund og andre kulturinstitusjoner og i fellesskap med reiselivsaktører.	Vi er med i pilotsatsinga til MR FK «Opplev heile Møre og Romsdal, heile året». Dette får effekter som synliggjør KPL på nye måter, men i tråd med pilegrimssatsinga. Vi skaper blest, interesse og økt trafikk.	2-årig satsing fra vår 2023.	Daglig leder/OiK
Alle	Utvide begrepet pilegrim og få det til å angå langt flere. Vi skal forsterke begrepet gjennom mottoet «Det bor en pilegrim i oss alle».	Gjennom formidling og kommunikasjon er vi bevisst på begrepsbruken og inspirerer langt flere til å se seg som del av pilegrimsfenomenet. Det er «i tida» å være pilegrim og søke seg til pilegrimsferd til lands og til vanns.	2023 →	Alle
Alle	Utarbeide kommunikasjons- og markedsplan	Vi har i fellesskap utformet en god og klar kommunikasjonsplan som skal bidra til å fremme intern og ekstern kommunikasjon. Den har en tydelig og variert markedsstrategi og bidrar til synlighet som treffer og inspirerer til ferd langs KPL.	Okt 2023	DL nettverk - div

MÅL 5: Vi skal arbeide aktivt for en sikker finansiering for fast og varig drift.

→ NPS vil bli brukt som hovedkilden til drift. *Årsmøtet 2024*

PILAR	Tiltak	Ønska resultat	Ansvar
Natur, kultur, næring, kirke (alle)	Arbeide for at statlig finansiering kommer på plass med 60% finansieringsandel. Sørge for at tildelingen følger prisutviklingen.	Vi har mobilisert slik at det fra 2024 er et betydelig løft på den statlige finansieringen av RPS Smøla.	Nordmørmusea /daglig leder.
Alle	Starte dialog med nøkkelstedskommuner om andel i finansiering, som ledd i kommuneavtalene.	Vi har fremmet forslag om kr 10 000 per nøkkelstedskommune til RPS Smøla, samt øremerking av ressurs til det lokale arbeidet. Arbeidet med KPL blir prioritert i kommunene.	DL/ nøkkelsteder
Alle	Sørge for prosjektf finansiering	Vi har fått inn minst kr 350 i eksterne prosjektmidler i 2023.	DL/andre

Budsjett 2023

Budsjettet for Kystpilegrimsleia er som nevnt over ikke i henhold til Langtidsplanen for pilegrimsleden:

«For å bygge robuste enheter som kan bidra til fortsatt vekst i pilegrimstrafikken, og samtidig styrke kvaliteten på opplevelsene, stipuleres årlige driftskostnad pr. RPS til 2 mill. Den statlige grunnfinansieringen bør settes til 60% driftskostnaden, slik at hvert RPS får et årlig driftstilskudd på 1,2 mill.» (2020-tall)

Nordmøre museum og Nasjonalt pilegrimssenter inngikk en samarbeidsavtale den 11.11.2020, og RPS Smøla fikk et statlig tilskudd på 250 000 kr for driftsåret 2021. Tilskuddet økte til 450 000 kr i 2022, i år fikk vi kr 475 000.

Finansieringsmodellen i langtidsplanen for pilegrimssatsinga legger til grunn en finansiering av de regionale pilegrimssentrene med en deling 60/20/20 mellom stat, fylkeskommune og kommune. Med bakgrunn i dette bidrar Nordmørmusea så langt med en stor andel, utenom reell plan.

Budsjett 2023

Lønn og sos utgifter, div	1 400 000,00
Kurs, nettverksmøter og verksteder	200 000,00
Utviklingsmidler nøkkelsteder	100 000,00
Reiser og div.	150 000,00
Egenandeler prosjektgjennomføring	100 000,00
Driftskostnader (infrastruktur, markedsmateriell, adm., div)	150 000,00
Totalt	2 100 000,00

Dk + uttaker?

Finansiering 2023

Nasjonalt Pilegrimssenter (statsstøtte 475' er del av opprinnelig plan på 1200')	475 000,00
Trøndelag fylkeskommune	250 000,00
Møre og Romsdal Fylkeskommune	250 000,00
Smøla kommune	200 000,00
Eksterne prosjektmidler	350 000,00
Nordmørsmusea	575 000,00
Totalt	2 100 000,00

Nordmørsmusea

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjfelte

Smøla kommune

